

Tháng 7 năm 2008

Tiêu điểm

Ai là người có trách nhiệm bảo vệ ĐVHD quý hiếm của Việt Nam?

Một số ý kiến cho rằng Công văn 970/BNN-KL của Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn (NN&PTNT) là bản án tử hình đối với các loài động vật hoang dã (ĐVHD) đang trong tình trạng nguy cấp của Việt Nam. Công văn được ban hành nhằm hướng dẫn chính quyền cấp tỉnh xử lý các vụ việc liên quan đến gấu, hổ và các loài ĐVHD nguy cấp khác đang bị nuôi nhốt trái phép trên cả nước. Công văn được hiểu là cơ quan chức năng đã “bật đèn xanh” cho việc hợp pháp hoá hành vi sở hữu, nuôi nhốt các loài ĐVHD tại Việt Nam, kể cả những loài được bảo vệ trong nhóm 1B của Nghị định 32. Có nghĩa là sở hữu các loài ĐVHD cực kỳ nguy cấp và được bảo vệ không phải là một loại hình tội phạm; vì vậy các đối tượng vi phạm chỉ bị xử phạt hành chính thay vì khởi tố hình sự.

Thật đáng tiếc là điều này hoàn toàn chính xác, trong khi “sở hữu” không được coi là một loại hình tội phạm thì hành vi săn bắt, vận chuyển, buôn bán các loài ĐVHD được bảo vệ vẫn bị coi là các loại hình tội phạm. Vậy thử hỏi rằng để có thể sở hữu một cá thể động vật hoang dã tại tư gia thì cá nhân đó phải làm những gì trước đó? Chẳng hạn như trường hợp ở tỉnh Thanh Hoá, chắc chắn 20 con hổ hoặc hơn phải bị săn bắt, vận chuyển, mua bán trước khi ai đó có thể sở hữu chúng. Có phải thực sự là luật pháp còn quá nhiều lỗ hổng hay là chúng ta đang cố tình lẩn tránh trách nhiệm bảo vệ các loài động vật hoang dã được nhà nước giao cho và chỉ chọn giải pháp “an toàn” và dễ dàng nhất? Phải chăng, chúng ta đã quên rằng chính chúng ta là những người góp phần thảo ra các văn bản pháp luật để bảo vệ động vật hoang dã khỏi các mối đe dọa từ chính con người chúng ta? Lẽ nào khi thực hiện thì chúng ta lại bỏ quên những mục tiêu ban đầu này? Chúng ta sẽ giải thích như thế nào với thế hệ tương lai khi chúng ta được thừa kế một tài sản thiên nhiên vô cùng quý giá mà lại không giữ được? Lẽ nào chúng ta lại cứ đổ cho “lỗ hổng” của pháp luật?

Với tinh thần như trên thì có nghĩa là ngày mai tôi có thể vào rừng săn bắt một hay nhiều con hổ và nếu như tôi lỗi được chúng về nhà thành công mà không bị bắt quả tang đang săn bắt hay vận chuyển hổ thì hình phạt nặng nhất tôi có thể phải chịu là mức phạt tiền 30 triệu đồng khung hình phạt hành chính cao nhất do pháp luật quy định. 30 triệu đồng là một cái giá quá hời cho một hoặc nhiều cá thể hổ tôi vừa có được (hổ của tôi đâu có bị tịch thu). Tuyệt vời hơn, số tiền này còn có thể giúp tôi nuôi nhốt bao nhiêu cá thể hổ tùy thích.

Dù còn nhiều lỗ hổng, nhưng pháp luật hiện hành vẫn

Những con hổ đang bị nuôi nhốt tại tỉnh Thanh Hóa và Thái Nguyên là minh chứng mới nhất cho cái gọi là “Nụ hôn thần chết” dành cho các loài động vật hoang dã nguy cấp tại Việt Nam. Chính sự yếu kém trong thi hành pháp luật, những lỗ hổng và sự thiếu quyết đoán của cơ quan chức năng đã dẫn đến những hình phạt nửa vời, cho phép chủ sở hữu được tiếp tục nuôi các loài động vật được mua bán bất hợp pháp

cho phép cơ quan chức năng tịch thu các loài ĐVHD nuôi nhốt, buôn bán trái phép khi phát hiện. Khi ĐVHD trái phép bị tịch thu, các chủ sở hữu vừa phải chịu mức xử phạt hành chính, lại vừa mất đi số ĐVHD đang nuôi nhốt. Điều này sẽ khiến cho các đối tượng vi phạm hiểu được rằng mọi hành vi sở hữu ĐVHD nguy cấp và được bảo vệ đều bị nghiêm cấm.

Ngược lại, qua việc cơ quan chức năng cho đăng ký gây nuôi đối với các loài ĐVHD được bảo vệ, chúng ta đang truyền tải tới các đối tượng vi phạm một thông điệp rõ ràng rằng họ chỉ cần nộp phạt cho cơ quan chức năng nếu không may bị phát hiện và sau đó vẫn tiếp tục được nuôi nhốt ĐVHD, kể cả các loài được bảo vệ trong nhóm 1B của Nghị định 32. Vụ 80 cá thể gấu chó vừa gần chập ở tỉnh Quảng Ninh chính là một bằng chứng rõ ràng nhất cho hiện trạng này. Nếu đúng như vậy thì chúng ta đang gửi thông điệp gì tới 83 triệu người dân trong cả nước?

Kết cục là ngày càng có nhiều cá thể gấu, hổ và các loài nguy cấp khác rơi vào tay của các cá nhân, tổ chức và tiếp

tục được đăng ký cho đến khi chẳng còn lại gì trong tự nhiên. Sau đó, tất cả chúng ta có thể ngồi lại và yên tâm rằng chúng ta đã giải quyết được vấn đề bằng cách loại trừ nguồn gốc của vấn đề: đó là bản thân các loài ĐVHD.

Một số ý kiến cho rằng gây nuôi ĐVHD là một giải pháp phát triển kinh tế để giải quyết khó khăn cho người nghèo. Thực tế, chỉ có một số ít các loài ĐVHD có thể sinh trưởng, phát triển, và sinh sản tạo ra các thế hệ con cháu, giúp chủ trang trại thu lời mà không cần khai thác thêm động vật từ tự nhiên (như loài ba ba trơn). Vì vậy, quan điểm cho rằng gây nuôi ĐVHD nói chung sẽ giúp cải thiện sinh kế của người dân địa phương là hoàn toàn sai lầm. Thêm vào đó, công tác giám sát hoạt động của các trang trại ở Việt Nam còn yếu kém, thậm chí hầu như không có, nên rất nhiều trang trại vẫn phụ thuộc vào nguồn cung cấp giống từ tự nhiên hay là gây nuôi trá hình. Trong khi đó, cơ quan chức năng lại khó có thể phân biệt các cá thể ĐVHD hợp pháp với các cá thể bất hợp pháp, điều này ảnh hưởng nghiêm trọng đến nỗ lực bảo vệ các loài ĐVHD nguy cấp của chúng ta.

Hình ảnh hai mẹ con nhà nhím đuôi ngắn ở một trang trại nhím

Trở lại giả định rằng gây nuôi ĐVHD đem lại lợi ích cho người nghèo: Ai là người sở hữu những cá thể hổ, gấu, vượn, voọc và các loài được bảo vệ khác? Người nghèo ư? Hay là những người dân tộc thiểu số đang vật lộn kiếm sống? Không! Đó chính là những người có tiền và có quyền. Sinh kế của người dân địa phương không phải là vấn đề cản trở trong cuộc chiến nhằm bảo vệ ĐVHD nguy cấp ở Việt Nam. Gây nuôi ĐVHD cũng không phải là một giải pháp tốt như một số người vẫn nghĩ.

Một lý lẽ khác thường được đưa ra để biện minh cho việc tịch thu động vật hoang dã là hiện không có chỗ nuôi giữ cho các ĐVHD tịch thu. Đúng là Việt Nam không có đủ các trung tâm cứu hộ, các sở thú để tiếp nhận tất cả các cá thể gấu, hổ và ĐVHD khác tịch thu được từ các vụ buôn bán trái phép. Tuy nhiên, vẫn có chỗ để cứu hộ nhiều cá thể động vật nguy cấp. Ngoài ra, cơ quan chức năng cấp Bộ chịu trách nhiệm về bảo vệ ĐVHD nên có một số nguồn lực nhất định để xây dựng thêm các trung tâm cứu hộ. Nhiều tổ chức quốc tế đã hỗ trợ xây dựng các trung tâm cứu hộ gấu, linh trưởng cũng như các loài động vật khác. Nếu chúng ta

muốn chứng minh cho thế giới biết chúng ta đang nỗ lực giải quyết thực trạng mà loài hổ, gấu và các ĐVHD cực kỳ nguy cấp khác phải đối mặt thì chắc chắn sẽ có thêm nhiều nguồn tài trợ giúp chúng ta giải quyết khó khăn hiện hành. Điều này chỉ xảy ra khi chúng ta thực sự nỗ lực chứ không chỉ là lời hứa suông.

Một số người khác lại cho rằng gây nuôi sinh sản ĐVHD sẽ giúp bảo tồn các loài ĐVHD của Việt Nam. Họ giải thích gây nuôi sinh sản giúp duy trì nguồn gen và tạo nền tảng cho các thế hệ tiếp theo được sinh ra, trong số đó có những cá thể sẽ được thả về tự nhiên.

Tuy nhiên, xét về bất cứ nguyên nhân gì thì bảo tồn ĐVHD qua gây nuôi thương mại vẫn là một sai lầm cơ bản. Tại sao ư?

Thứ nhất, các chủ trang trại tập trung vào mục đích thu lợi nhuận chứ không phải công tác bảo tồn gen. Chủ trang trại luôn tìm cách tăng số lượng đầu vào và đầu ra mà họ sẽ không mấy quan tâm đến thành phần cấu tạo gen, điều mà ngay cả những trang trại lớn cũng không thể làm được. Kết quả của quá trình gây nuôi là hiện tượng giao phối cận huyết, pha trộn gen, các cá thể được sinh ra không còn giữ được những đặc tính gen cơ bản và không có giá trị bảo tồn loài. Trong khi đó, muốn bảo tồn nguồn gen, ta cần phải lựa chọn bố mẹ một cách kỹ lưỡng để cho giao phối sinh sản, đảm bảo tạo ra những con con sinh ra vẫn giữ được đặc tính gen của loài. Tuy nhiên, gây nuôi thương mại và bảo tồn gen là hai lĩnh vực không thể dung hoà nếu không hy sinh một phần lợi nhuận của chủ trang trại.

Thứ hai, ý tưởng thả ĐVHD về tự nhiên trong một thời gian không xa chỉ có thể thực hiện trên lí thuyết. ĐVHD có những bản năng tự nhiên như săn bắt, tìm mồi, các bản năng này không thể phát triển trong môi trường nuôi nhốt. Các động vật được thả về tự nhiên sẽ khó có thể thích nghi với điều kiện môi trường, bệnh dịch và con mồi. Các loài động vật như gấu sống trong điều kiện nuôi nhốt thường không sợ con người, điều này dẫn đến nguy cơ xảy ra mâu thuẫn giữa người và vật. Hơn nữa, những con vật này chính là nhân tố lan truyền bệnh vào tự nhiên. Hiện nay, các nhà bảo tồn vẫn tiếp tục phát hiện thêm nhiều vấn đề

Một mẫu vật bảo gấm nhồi trưng bày tại nhà một đối tượng buôn bán ĐVHD. Sở hữu các loài ĐVHD được bảo vệ là hành vi trái pháp luật. Vậy mối nguy hại ở đây là gì? Nếu mọi người được phép sở hữu, trưng bày ĐVHD nhồi bông thì sẽ ngày càng có nhiều động vật bị săn bắn và giết hại nhằm đáp ứng nhu cầu về các sản phẩm này.

tiềm tàng của việc thả động vật về tự nhiên. Chỉ riêng chi phí đưa các loài về môi trường sống tự nhiên một cách thành công cũng là một con số đáng kể. Ai sẽ thanh toán chi phí cho công tác này trong tương lai? Chính quyền các tỉnh? Bộ NN&PTNT? Nếu chúng ta thực sự quan tâm đến công tác bảo tồn ĐVHD thì ngay bây giờ chúng ta có thể thực thi những phương pháp với mức chi phí thấp hơn và khả năng thành công cao hơn rất nhiều. Hãy bảo vệ các loài ĐVHD nguy cấp trong tự nhiên! Hãy để chúng sinh sản tự nhiên trong

môi trường được bảo vệ! Hãy để chúng tự bảo vệ nguồn gen của mình. Hãy để các loài sống và thích nghi với môi trường bản địa của chúng thông qua các quá trình chọn lọc tự nhiên.

Chúng ta sẽ khó có được sự tôn trọng từ cộng đồng quốc tế nếu như chúng ta chỉ quan tâm tới nguồn vốn tài trợ nhưng lại rất ngại ngần và thờ ơ với trách nhiệm mình đang phải gánh vác. Chúng ta cần bảo vệ ĐVHD bởi đó là một phần quan trọng và không thể thiếu trong môi trường, đời sống văn hoá và lịch sử của chính đất nước chúng ta. Việt Nam sẽ mất đi rất nhiều nét đẹp độc đáo nếu không có voi, hổ, gấu, vượn, voọc và các loài đặc hữu khác bởi chúng chính là những nhân tố làm phong phú hơn cuộc sống của chúng ta.

Chúng tôi hy vọng tất cả mọi người sẽ không thờ ơ với luật pháp mà hãy mở rộng tầm nhìn, tuân thủ pháp luật và bảo vệ tương lai của các loài ĐVHD của chúng ta để đảm bảo vẫn còn lại gì đó cho chúng ta khi không còn “lao” vào làm giàu và có thời gian để thưởng thức và trân trọng tự nhiên và thế giới xung quanh chúng ta.

Các cán bộ kiểm lâm, cảnh sát, những nhà lãnh đạo, cán bộ nhà nước và bất cứ ai có tâm huyết cần hành động ngay từ bây giờ để đảm bảo ĐVHD vẫn còn đó trong tương lai.

Điều tra gấu ở Quảng Ninh tiếp tục phát hiện ra những vi phạm

Trong tháng 4 vừa qua, ENV đã tiến hành một cuộc điều tra bí mật một số trang trại gấu trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh và nhận thấy việc kinh doanh và khai thác mật gấu để phục vụ chủ yếu cho khách du lịch Hà Quốc đi thăm Vịnh Hạ Long vẫn tiếp tục bùng nổ tại đây.

Cuộc điều tra kéo dài một tuần, ENV đã phối hợp với cảnh sát môi trường bí mật kiểm tra 9 trang trại gấu hoạt động ở thành phố Hạ Long và huyện Yên Hưng. Trong số 9 trang trại này, 6 trang trại mở cửa phục vụ khách du lịch. Nhóm điều tra quan sát trong vòng 2-4 ngày các phương tiện ra vào 4 trang trại hoạt động nhộn nhịp nhất. Ngoài ra, nhóm điều tra còn bí mật thâm nhập vào tận bên trong một số trang trại hoạt động nhộn nhịp này.

Trong 4 ngày, nhóm giám sát đã quan sát và ghi lại 36 xe du lịch vào trong các trang trại với tổng số lượng khách du lịch ước tính gần 400 khách, phần lớn trong số đó là khách Hàn Quốc. Một số nhóm khách du lịch ở thăm trang trại chưa đầy 20 phút, khoảng 70% vào thăm quan trang trại một tiếng hay lâu hơn, điều này cho thấy rất có thể họ đã tham gia chứng kiến quá trình hút mật gấu trong khi thăm quan. Nhóm điều tra đã khẳng định lại thực tế này.

Nhóm điều tra cũng cho biết: “Có một nhóm khách du lịch Hàn Quốc sau khi vào trang trại thì được dẫn đi tham quan vòng quanh các chuồng gấu trong vòng khoảng 10 phút. Sau đó được dẫn lên một phòng nhỏ, tại đây, một nhân viên người Hàn Quốc của trang trại trình bày về gấu và tác dụng của mật gấu. Tiếp theo, khoảng 10 khách du lịch thử uống rượu pha lẫn mật gấu. Ngay sau khi thưởng thức mật gấu, một con gấu đã bị gây mê được đưa vào trong phòng trên chiếc xe đẩy. Một nhân viên nam người Việt Nam trong bộ áo choàng trắng sử

dụng máy siêu âm để xác định túi mật trước khi chọc kim vào hút 80cc mật. Trước khi quay trở lại xe khách và rời khỏi trang trại, những vị khách này được mời mua mật tươi. Toàn bộ chuyến tham quan kéo dài trong khoảng một giờ.

Kết quả của chuyến điều tra cho thấy các trang trại gấu ở Quảng Ninh đang ngang nhiên tổ chức các hoạt động khai thác và kinh doanh mật gấu trái phép dưới hình thức “du lịch trang trại gấu” để phục vụ cho khách du lịch, đặc biệt là khách Hàn Quốc.

Vịnh Hạ Long hay là gấu Hạ Long? Điều đáng lo ngại ở đây là danh tiếng của Di sản Thiên nhiên thế giới sẽ bị ảnh hưởng bởi các hoạt động du lịch trang trại gấu trái phép ở thành phố Hạ Long, nơi có hàng trăm cá thể gấu bị săn bắt từ tự nhiên, bị giam cầm và khai thác mật bất hợp pháp.

Cả hai loài gấu của Việt Nam đều được bảo vệ trong Nhóm IB của Nghị định 32/NĐ-CP năm 2006. Các hành vi vận chuyển, quảng cáo và buôn bán gấu cũng như các sản phẩm từ gấu là bất hợp pháp. Thêm vào đó, theo Quyết định 02/QĐ-BNN ngày 5/1/2005 và 47/QĐ-BNN Ngày 6/6/2006 của Bộ NN&PTNN, các chủ sở hữu gấu có gắn chip theo quy định được phép tiếp tục nuôi gấu nhưng không được giết mổ và trích hút mật gấu.

Một cá thể gấu ngựa bị nuôi nhốt tại một nhà dân ở tỉnh Điện Biên. Quyết định 02 năm 2005 quy định tất cả các hộ nuôi gấu phải đăng ký số gấu đang nuôi nhốt. Tuy nhiên, việc khai thác, mua bán mật gấu, ngay cả ở những cá thể gấu đã đăng ký, đều là bất hợp pháp.

Ngoài ra, khách du lịch nước ngoài mua sản phẩm từ gấu và vận chuyển chúng qua biên giới quốc gia là vi phạm quy định của Công ước CITES mà Việt Nam đã tham gia ký kết. Công ước này quy định việc vận chuyển

qua biên giới các loài nguy cấp hoặc các sản phẩm của chúng đòi hỏi phải có giấy phép của cơ quan chức năng.

Thử cùng suy luận

Hãy tưởng tượng các chủ trang trại gấu ở Quảng Ninh đang phải đối mặt với hiện thực: Chính phủ quyết tâm xử lý triệt để các hành vi vi phạm liên quan đến sở hữu, nuôi nhốt ĐVHD trái phép. Cảnh sát môi trường ập tới trang trại. Họ phát hiện 80 cá thể gấu chưa gắn chip. Thay vì xử phạt đối tượng vi phạm 30 triệu đồng, mức phạt này được áp dụng đối với mỗi hành vi vi phạm và tổng số tiền phạt là: 30 triệu x 80 cá thể gấu = 2,4 tỉ đồng. Sau đó, cảnh sát tịch thu toàn bộ 80 cá thể gấu và chuyển giao đến Trung tâm cứu hộ gấu Tam Đảo (hiện vẫn gần như trống không).

1. Bạn có cho rằng thông điệp về việc Chính phủ nghiêm khắc xử lý hành vi nuôi nhốt ĐVHD được bảo vệ sẽ được truyền nhanh như tên lửa đến khắp mọi miền trên cả nước?
2. Bạn có cho rằng sang năm, các chủ trang trại gấu ở Quảng Ninh sẽ tiếp tục mua thêm những cá thể gấu trái phép về nuôi như họ đã thường làm kể từ thời hạn đăng ký cuối cùng vào tháng 2 năm 2005.
3. Bạn có cho rằng ĐVHD của Việt Nam ít nhiều sẽ được bảo vệ nhờ hành động thực thi pháp luật nghiêm minh của cơ quan chức năng tỉnh Quảng Ninh không?

Câu trả lời có thể không là quan trọng ngoại trừ với những ai thực sự quan tâm đến tương lai và hiểu rằng những hành động của chúng ta hôm nay sẽ quyết định thế giới ngày mai.

Những trở trở thường ngày

Bắt đầu từ bản tin số này, ENV sẽ trích dẫn những bản khoản, trở trở của một số cán bộ kiểm lâm trong cuộc chiến bảo vệ các loài ĐVHD nguy cấp của Việt Nam.

“Nếu các chủ sở hữu chỉ bị xử phạt hành chính và các trang trại hổ vẫn tiếp tục được phép tồn tại thì sẽ xuất hiện thêm rất nhiều trang trại hổ ở khắp nơi trên cả nước, bất chấp các quy định của pháp luật.” *Trích lời của một Chi cục phó Chi cục Kiểm lâm năm 2008*

“Nếu phát hiện ra các hành vi vi phạm liên quan đến các loài ĐVHD thuộc nhóm 1B thì dù chỉ là một cá thể duy nhất, đối tượng vi phạm phải bị khởi tố.” *Trích lời của một cán bộ kiểm lâm, tháng 10, năm 2007*

“Theo Quyết định 02, các chủ trang trại gấu không được phép trích hút mật nhưng trên thực tế họ vẫn thường xuyên làm như vậy. Nếu chúng ta muốn bảo vệ loài gấu, chúng ta không thể cho phép tình trạng này tiếp diễn.” *Trích lời một cán bộ kiểm lâm, tháng 10 năm 2008*

“Các cá thể gấu chưa đăng ký phải bị tịch thu, đồng thời chủ sở hữu của chúng phải bị xử phạt theo quy định của pháp luật.” *Trích lời một cán bộ kiểm lâm, tháng 5 năm 2008*

“Các cán bộ kiểm lâm chính là những người phải kiểm tra các trang trại gấu và chịu trách nhiệm về vụ 27 cá thể gấu trái phép biến mất ở tỉnh Hà Tây vào tháng 8 năm 2007.” *Trích lời một cán bộ kiểm lâm, tháng 10 năm 2007*

Hãy gửi quan điểm, bản khoản và lo lắng của bạn về công tác bảo vệ ĐVHD tới thư điện tử: hotline@fpt.vn Tiếng nói của bạn sẽ được lắng nghe!

Góc tối

Một con vượn trốn thoát ở thành phố Hồ Chí Minh (Hồ sơ vi phạm số 1270, Tp. Hồ Chí Minh)

Vụ việc này liên quan đến một con vượn nuôi nhốt tại một nhà dân ở thành phố Hồ Chí Minh. Thông tin về vụ việc do một người nước ngoài thông báo đến đường dây nóng Bảo vệ ĐVHD của ENV, sau đó được ENV chuyển giao cho hai cơ quan chức năng thành phố. Khi tiến hành kiểm tra, đại diện cơ quan chức năng cũng phát hiện thấy cá thể vượn bị nuôi nhốt, nhưng lại không quyết định tịch thu ngay hôm đó. Ngày hôm sau, khi họ quay trở lại thì không còn thấy cá thể vượn nói trên. Theo lời chủ nhà thì con vượn đó đã “trốn thoát”.

Thế là không những vượn mà chủ nhà cũng “trốn thoát” trách nhiệm của mình trong sự việc này và cơ quan chức năng cũng chấp nhận lời giải thích trên. Cũng phải nói thêm rằng, trong vụ việc này, cơ quan chức năng đã có hành động đúng nhưng quá chậm, dẫn đến việc xử lý không thành công.

Ghi chú: Vượn được bảo vệ trong nhóm 1B của Nghị định 32

Người dân nỗ lực lên tiếng, cơ quan chức năng lại nhẹ tay (Hồ sơ vi phạm 988, tỉnh Phú Thọ)

Tháng 1 năm 2008, một người dân ở huyện Thanh Sơn, tỉnh Phú Thọ đã gọi điện đến đường dây nóng Bảo vệ ĐVHD của ENV thông báo về việc một người dân khác đang nuôi nhốt một cá thể gấu để trích hút mật. Ngay sau đó, ENV đã chuyển thông tin cho cơ quan chức năng để điều tra xử lý. Đại diện cơ quan chức năng đã đến kiểm tra và xác định cá thể gấu đã được đăng ký theo đúng quy định của pháp luật. Họ cũng không tìm ra bằng chứng cho thấy cá thể gấu này bị trích hút mật trái phép và quyết định bỏ qua vụ việc. Tuy nhiên, cho dù Hạt kiểm lâm không thể xử lý vụ việc do không tìm thấy bằng chứng về hành vi trái phép, nhưng họ hoàn toàn có thể tận dụng cơ hội này để khuyến cáo và giám sát chặt chẽ hơn các hoạt động của người dân nói trên.

Đến tháng 5, người dân này lại tiếp tục gọi điện đến đường dây nóng của ENV thông báo đối tượng nêu trên hiện đang tàng trữ thịt gấu để bán. Lần này, cơ quan chức năng tiến hành kiểm tra và phát hiện 2-3 lạng thịt gấu tại hộ dân đó. Tuy nhiên, cơ quan chức năng lại không tịch thu tang vật với lý do số lượng thịt phát hiện quá nhỏ để xử lý. Còn đối tượng chỉ bị lập biên bản vi phạm về hành vi bán thịt gấu và trích hút mật gấu.

Trong trường hợp này, lẽ ra số thịt gấu phát hiện dù là với số lượng nhỏ nhưng vẫn nên được tịch thu. Gấu là loài ĐVHD được bảo vệ trong Nghị định 32, thuộc

nhóm 1B, vì vậy mọi hành vi săn bắt, buôn bán, hay sở hữu gấu cũng như các sản phẩm của chúng đều là vi phạm pháp luật nếu không được sự cho phép của cơ quan chức năng. Để răn đe đối tượng vi phạm, cơ quan chức năng nên tịch thu số thịt gấu trái phép đó, cảnh cáo đối tượng về hành vi vi phạm và khuyến cáo sẽ áp dụng hình phạt nặng hơn nếu phát hiện đối tượng tái phạm

Mèo rừng-1B cũng cho nuôi (Hồ sơ vi phạm số 1257, tỉnh Sơn La)

Vào tháng 5 năm 2008, ENV thông báo cho cơ quan chức năng tỉnh Sơn La về vụ một con mèo rừng bị nuôi nhốt trái phép ở một nhà hàng. Trong quá trình kiểm tra, cán bộ phát hiện ra cá thể mèo rừng trong nhà hàng nhưng lại không tiến hành xử lý ngay. Mèo rừng được bảo vệ trong nhóm 1B của Nghị định 32 và biện pháp xử lý thích hợp nhất là nhanh chóng tịch thu cá thể động vật nói trên và xử phạt hành chính chủ nhà hàng vì hành vi sở hữu ĐVHD trái phép.

Đầu tháng 6 năm 2008, sau nhiều lần trao đổi, đại diện cơ quan chức năng mới quay trở lại nhà hàng để xem xét có nên tịch thu cá thể mèo rừng hay không. Tuy nhiên, vào thời điểm đó, cá thể mèo rừng đã biến mất khỏi nhà hàng. Sau đó vào ngày 22 tháng 6, trong một chuyến công tác ở Sơn La, nhóm điều tra hiện trường của ENV kiểm tra nhà hàng và vẫn phát hiện thấy cá thể mèo rừng bị nuôi nhốt tại nhà hàng. Ngay sau đó, ENV thông báo lại kết quả điều tra cho cơ quan chức năng tỉnh và yêu cầu họ có hành động xử lý kịp thời. Hai ban ngành có liên quan đã đến kiểm tra nhà hàng và phát hiện thấy cá thể mèo rừng. Tuy nhiên, cơ quan chức năng không tịch thu tang vật, cũng không xử phạt đối tượng mà tiếp tục để cho nhà hàng nuôi nhốt cá thể động vật được bảo vệ trong nhóm 1B trong lúc chờ đợi cơ quan cấp cao hơn đưa ra quyết định cuối cùng. Được biết, cơ quan chức năng tỉnh Sơn La đã lấy Công văn 970/BNN-KL để làm cơ sở giải quyết cho vụ việc này, có nghĩa là không tịch thu cá thể mèo rừng nói trên.

Công văn 970 của Bộ NN&PTNN quả là có “hiệu lực”. Không biết động vật hoang dã của Việt Nam sẽ đi về đâu?

Một cá thể culi gầy gò bị trói chặt bên ngoài một cửa hàng tại miền Trung, Việt Nam. Con cu li này đã bị chết chỉ một vài ngày sau khi bức ảnh này được chụp và ngay trước khi cảnh sát môi trường đến kiểm tra. Tuy nhiên, các cán bộ cảnh sát môi trường đã phát hiện ra nhiều ĐVHD khác bị tàng trữ trong nhà hàng

Nếu các bạn gặp khó khăn trong việc xử lý vi phạm liên quan đến các loài được bảo vệ trong nhóm 1B - Nghị định 32 do đối tượng của vụ việc được “bảo hộ”, hoặc nếu muốn thông báo các hành vi tham nhũng liên quan đến các vụ vi phạm về rừng, hãy liên lạc với Đội Kiểm lâm đặc nhiệm của Cục Kiểm lâm để nhận được trợ giúp. ĐT: (04) 7346408

Tin khu vực

Trung Quốc: Tịch thu hơn 7.000 cá thể động vật trên đường vận chuyển tới chợ ở Quảng Đông

Cơ quan chức năng Trung Quốc đã tịch thu hơn 7.000 cá thể động vật ở một thành phố cảng ở Shantou (thuộc tỉnh Quảng Đông) đang trên đường vận chuyển đến Trung Quốc từ một nước Đông Nam Á. Số động vật này bao gồm gần 6.000 con kỳ đà, hơn 1.000 con rắn hổ mang và khoảng 500 con rùa. Được biết, các đối tượng buôn lậu đã bỏ hàng chạy trốn khi một nhân viên tuần tra biển đến gần tàu của họ.

(Nguồn: Tân Hoa Xã, Ngày 22 tháng 3, 2008)

Ấn Độ: Tê giác bị bắn chết

Một bài báo đăng trên tờ Thời báo Ấn Độ vào tháng 5/2008 có đề cập đến vụ săn trộm tê giác một sừng ở Ấn Độ. Theo số liệu của bài báo, từ đầu năm đến nay ít nhất có 6 con tê giác một sừng đã bị bắn chết. Trong tháng 1/2008, một con tê giác đã bị bắn hai lần, sau đó bị cưa sừng và bỏ lại trong rừng. Con vật đáng thương vật lộn với vết thương trong vòng 34 tiếng đồng hồ sau đó mới đầu hàng trước bàn tay của tử thần. Bài báo cũng cho biết trong năm 2007, có khoảng 16 con tê giác đã bị thợ săn giết chết.

Sừng tê giác được bán trên thị trường thế giới với giá 40.000 đô la Mỹ/kg và được cho là liệu thuốc bổ kích thích tình dục.

Các quan chức Ấn Độ cho biết các nhóm thợ săn trộm sử dụng những tay súng thiện xạ, có trang bị súng trường để hạ gục một con tê giác, và cưa sừng nó chỉ trong vòng một vài giây trước khi đội bảo vệ rừng phát hiện.

(Nguồn: Thời báo Ấn Độ, Ngày 4 tháng 5 năm 2008/ Thống kê về các vụ vi phạm của ENV, Tháng 6 năm 2008)

Ở Việt Nam, từ năm 2005 đến nay ENV đã tiếp nhận được thông tin về 16 vụ việc trong cả nước liên quan đến buôn lậu và sở hữu sừng tê giác, trong đó có một vài vụ sừng tê giác bị buôn lậu từ Châu Phi về Việt Nam. Việt Nam chỉ còn lại ba đến tám con tê giác hoang dã và phần lớn trong số chúng hiện đang sinh sống ở Vườn Quốc gia Cát Tiên.

Cơ quan chức năng Việt Nam có thể giúp giảm nạn săn trộm tê giác hoang dã ở Ấn Độ và châu Phi bằng cách áp dụng khung hình phạt nghiêm khắc đối với những tội phạm phát hiện có sở hữu sừng tê giác ở Việt Nam và phối hợp với các cơ quan thực thi pháp luật ở các nước khác để xử lý các vụ việc liên quan đến sừng tê giác trong đó đối tượng là người nước ngoài hoặc tang vật có nguồn gốc từ nước ngoài.

Khoá tập huấn hai tuần về pháp y diễn ra ở Mỹ

Các nhà khoa học ASEAN đã tham gia một khoá tập huấn đặc biệt kéo dài 2 tuần về kiến thức pháp y trong lĩnh vực tội phạm ĐVHD được tổ chức tại Cơ quan Thực thi Pháp luật của Tổ chức bảo vệ ĐVHD và Cá ở

Oregon, Mỹ. Khoá tập huấn là bước đi đầu tiên hướng tới hỗ trợ các nước ASEAN trong việc sử dụng các kiến thức pháp y trong điều tra tội phạm ĐVHD. Khoá tập huấn chú trọng vào các nội dung sử dụng kỹ năng pháp y thu thập bằng chứng từ hiện trường vụ án. Các học viên được trang bị kiến thức về phương pháp sử dụng các phân tích DNA và phân tích gen để định loại từ mẫu lông, thịt và các sản phẩm tịch thu khác. Ngoài ra khoá tập huấn cũng cung cấp các kỹ năng hữu ích khác giúp tăng cường khả năng sử dụng kiến thức pháp y trong điều tra và xử lý các tội phạm liên quan đến ĐVHD.

(Nguồn: Tạp chí Malaysia Star, Ngày 4 tháng 5 năm 2008)

Campuchia: ĐVHD tịch thu được ở biên giới Campuchia- Thái Lan trên đường vận chuyển đến Việt Nam

Vào tháng 4 năm 2008, lực lượng kiểm lâm và cảnh sát Campuchia đã tịch thu hơn 400 kg trăn và rùa tại biên giới Thái Lan- Campuchia. Số động vật này có nguồn gốc từ Thái Lan và dự kiến sẽ được vận chuyển qua Campuchia rồi vào Việt Nam. Rất có thể giống như nhiều vụ trước đây, chuyến hàng này được dự kiến trung chuyển qua Việt Nam để sang Trung Quốc.

Vụ việc này là một minh chứng điển hình cho thấy buôn bán ĐVHD là một vấn đề quốc tế đòi hỏi các cơ quan thực thi pháp luật trong khu vực phải hợp tác chặt chẽ để có thể vừa chấm dứt nạn buôn bán trái phép, vừa phát hiện ra những đối tượng chính đứng đằng sau điều khiển và hưởng lợi từ hoạt động này.

Thái Lan: Đội bảo vệ biển bắt quả tang các đối tượng buôn lậu hổ ở sông Mê Kông

Tháng 1 năm 2008, các cán bộ bảo vệ biển đã tịch thu được những phần cơ thể còn lại của 6 con hổ, ba con mèo rừng và hai con báo gấm trên một xe tải. Số động vật này sắp được chuyển lên một con thuyền và chuyển sang Lào qua sông Mê Kông thì bị phát hiện. Theo bài báo, dự kiến chuyến hàng sẽ được chuyển tới thị trường tiêu thụ cuối cùng là Việt Nam và Trung Quốc. Các quan chức phỏng đoán số mèo rừng có thể có nguồn gốc từ Malaysia hoặc Thái Lan.

(Nguồn: Báo The Nation, Ngày 30 tháng 1, 2008)

Mỹ: Lực lượng hải quan tịch thu hổ có nguồn gốc từ thành phố Hồ Chí Minh

Vào tháng 4 năm 2008, một cặp vợ chồng người Mỹ đã bị buộc tội nhập khẩu trái phép một mẫu vật hổ nhỏ về Mỹ sau khi lực lượng Hải quan Mỹ kiểm tra một hộp có dán nhãn "hổ đồ chơi" được ký gửi từ Hồ Chí Minh. Các cán bộ hải quan Hồ Chí Minh đang thu thập thêm thông tin từ cơ quan chức năng Mỹ nhằm làm rõ vụ việc như phương thức vận chuyển mẫu vật khỏi Việt Nam và những đối tượng có liên quan.

(Nguồn: Associated Press, Ngày 18 tháng 4, 2008, Phòng Bảo vệ ĐVHD, Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV))

Ấn Độ: Số lượng hổ tự nhiên ở Ấn Độ đang giảm đi trông thấy

Vào tháng 2 năm 2008, Viện ĐVHD Ấn Độ đã công bố một báo cáo cho biết hiện Ấn Độ chỉ còn lại khoảng dưới 1.400 cá thể hổ hoang dã, giảm 49% so với năm 2001-2002 khi đó số lượng hổ hoang dã của nước này ước tính vào khoảng 3.600 con.

Theo một đại diện cấp cao của Viện Sinh Thái và Tài nguyên Sinh vật (Việt Nam), hai cá thể hổ chết tịch thu được tại nhà một đối tượng buôn bán vào tháng 9 năm 2007 ở Hà Nội được xác định là giống hổ Bengal. Hổ Bengal là phân loài của một loài hổ phân bố ở Ấn Độ, Bangladesh, Nepal, Myanma, Bhutan và nam Tây Tạng. (Nguồn: Hiệp hội hổ quốc tế, tháng 3 năm 2008)

Những cá thể hổ hoang dã đang biến mất một cách nhanh chóng. Là những cán bộ thực thi pháp luật và những người lãnh đạo nhà nước, Quý vị nên làm gì? Hãy không khoan nhượng với các tội phạm về hổ. Hãy xử lý các tội phạm về hổ, coi sở hữu hổ trái phép là hành vi vi phạm nghiêm trọng. Hãy áp dụng những hình phạt cao nhất đối với những đối tượng buôn bán và sở hữu hổ trái phép theo quy định của pháp luật.

Với tư cách là một quốc gia độc lập, chúng ta có trách nhiệm HÀNH ĐỘNG không chỉ để bảo tồn loài hổ của chúng ta mà còn giúp các nước láng giềng bảo vệ loài hổ của chính họ.

Thống kê số liệu

Từ ngày 1/1/ 2005 đến ngày 30/6/ 2008, chương trình Bảo vệ ĐVHD của ENV đã tiếp nhận và lưu trữ thông tin về 1319 vụ việc vi phạm.

Thời gian	Số vụ buôn bán, vận chuyển trái phép do cơ quan chức năng tịch thu được	Số vụ bày bán trái phép ĐVHD tại chợ, nhà hàng và các cơ sở kinh doanh	Số vụ quảng cáo ĐVHD	Số vụ trưng bày, nuôi nhốt trái phép ĐVHD	Các vụ khác	Tổng *
Tháng 1 năm 2008	20	46	2	18	0	86
Tháng 2 năm 2008	6	9	1	6	4	26
Tháng 3 năm 2008	10	62	2	15	0	89
Tháng 4 năm 2008	13	13	3	6	0	35
Tháng 5 năm 2008	8	21	1	17	0	47
Tháng 6 năm 2008	14	25	2	15	0	56
TỔNG CỘNG năm 2008	71	176	11	77	4	339
TỔNG CỘNG 2005 - 2008	322	580	62	286	69	1319

* Ghi chú: Số liệu này chỉ thể hiện một phần nhỏ trong số các vụ săn bắt, buôn bán ĐVHD đang diễn ra ở Việt Nam, và dựa trên những thông tin ENV nhận được.

Hồ sơ vi phạm

Dưới đây là tóm tắt những vụ tịch thu ĐVHD lớn ở Việt Nam từ tháng 4 đến tháng 6/2008.

Lai Châu

Tháng 4/2008, công an tỉnh Lai Châu phối hợp với cảnh sát giao thông đã tịch thu 21,5 kg rắn hổ mang từ hai đối tượng người Vinh Phúc đang trên đường vận chuyển bằng xe khách về quê. Hai đối tượng nói trên bị phạt hành chính 29.000.000 đồng (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1206*)

Tháng 6/2008, trong khi đang đi tuần tra ở xã Nậm Loỏng, thị xã Lai Châu, đội kiểm lâm cơ động thuộc Hạt kiểm lâm thị xã Lai Châu đã tịch thu một cá thể cu li từ một nhóm thợ săn địa phương. Cá thể cu li này sau đó đã được chuyển giao cho Trung tâm Cứu hộ Linh trưởng Vườn Quốc gia Cúc Phương. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1304*)

Điện Biên

Tháng 5/2008, Chi cục Kiểm lâm tỉnh Điện Biên đã tịch thu 67,9 kg rùa và rắn hổ mang từ một đối tượng ở huyện Điện Biên đang tập kết chuẩn bị đón xe vận chuyển và xử phạt đối tượng 18.000.000 đồng. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1269*)

Hàng núi bình rượu rắn bao gồm cả những loài được bảo vệ trong Nghị định 32 được trưng bày tại một cửa hàng ở miền Trung, Việt Nam

Tháng 6/2008, công an tỉnh Điện Biên đã tịch thu 37,2 kg ĐVHD gồm ki đà, rùa và rắn hổ mang vận chuyển trên một chiếc xe máy. Cơ quan chức năng ra quyết định xử phạt lái xe 1.700.000 đồng. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1268*)

Lào Cai

Tháng 6/2008, đối tượng buôn lậu 5 sừng tê giác từ Singapore về Việt Nam bị phát hiện tại sân bay Tân Sơn Nhất, Tp. Hồ Chí Minh ngày 3 tháng 1 năm 2008 đã bị lực lượng công an tỉnh Lào Cai bắt giữ. Theo thông tin điều tra, sừng tê giác nói trên được xác định là tê giác trắng và đối tượng khai nhận mua từ Nam Phi. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1283*).

Tuyên Quang

Tháng 3/2008, lực lượng Cảnh sát môi trường tỉnh tịch thu 174,2 kg ĐVHD đông lạnh bao gồm một con mèo rừng, 48 con cầy, 8 con dúi và 4 con rùa sống. Toàn bộ số động vật đông lạnh bị tiêu hủy, số rùa còn lại được thả về rừng. Chủ hàng bị kết án 6 tháng tù treo và phạt hành chính 19.000.000 đồng. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1105*).

Tháng 4/2008, lực lượng cảnh sát môi trường tỉnh tịch thu 3 con mèo rừng đông lạnh và 22 kg rắn, rắn hổ mang và cầy từ một người dân ở huyện Yên Sơn. Sau đó, số mèo rừng đông lạnh được tiêu hủy, còn động vật sống được thả về tự nhiên. Hiện tại, cơ quan chức năng đang hoàn tất hồ sơ khởi tố đối tượng. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1191*)

Cũng trong tháng 4 vừa qua, lực lượng kiểm lâm Tuyên Quang tịch thu được 2 con rắn hổ mang chúa từ hai đối tượng và 64 kg cầy, bìm bịp, ki đà, rùa sa nhân, rắn, gà rừng và rắn hổ mang kao-thia từ một nhà dân ở huyện Chiêm Hoá. Số động vật sống được thả về tự nhiên, số chết bị tiêu hủy. Đối tượng tàng trữ trên bị xử phạt hành chính 12.300.000 đồng và đối tượng vận chuyển động vật trái phép bị khởi tố. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1236*)

Sơn La

Tháng 4 năm 2008, phòng Cảnh sát môi trường tỉnh Sơn La phát hiện 8 con gấu chưa gắn chip đang bị nuôi nhốt trái phép tại 5 nhà dân trong tỉnh. Hiện tại, Chi cục Kiểm lâm tỉnh đang chờ quyết định xử lý chuyển số gấu nói trên về Trung tâm Cứu hộ gấu tại Vườn quốc gia Tam Đảo (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1199, 1222, 1224, 1225*).

Tháng 6 năm 2008, công an huyện Mai Sơn đã bắt giữ một đối tượng đang vận chuyển hai con gấu con đi Hà Tây bằng xe máy. Đối tượng vận chuyển đã bị khởi tố hình sự, còn số gấu tịch thu được đang chờ quyết định

“Cách tốt nhất là bảo vệ ĐVHD ngay trong chính môi trường sống của chúng còn một khi đã bị săn bắt thì là quá muộn”.

chuyển giao về Trung tâm Cứu hộ gấu tại Vườn quốc gia Tam Đảo (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1277*)

Quảng Ninh

Vào tháng 5 vừa qua, lực lượng tuần tra Đồn Biên phòng 11, Biên phòng thị xã Móng Cái đã tịch thu 3 con gấu ngựa đang trên đường vận chuyển bằng đò sang Trung Quốc trên sông Ka Long. Đối tượng là một người Trung Quốc hiện đang bị lực lượng công an Việt Nam tạm giữ chờ quyết định khởi tố. Ba cá thể gấu nói trên được chuyển giao cho Trung tâm Cứu hộ gấu ở Vườn Quốc gia Tam Đảo. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1245*)

Một con chồn sập sửa bị làm thịt tại một nhà hàng ở Quảng Ninh

Thừa Thiên Huế

Trong tháng 4 vừa qua, lực lượng biên phòng Thừa Thiên Huế đã tịch thu 25 con dúi bị buôn lậu qua biên giới từ Lào vào Việt Nam bằng đường bộ. Các đối tượng buôn lậu bao gồm 3 người Việt Nam và 2 người Lào. Đối tượng người Lào bị trục xuất về nước, còn 3 đối tượng người Việt Nam nhận mức phạt 390.000 đồng mỗi người vì hành vi vận chuyển ĐVHD trái phép. Số dúi sống được thả về tự nhiên, số chết được tiêu huỷ. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1211*).

Hà Tĩnh

Vào tháng 6, Chi cục Kiểm lâm tỉnh đã tịch thu 749 kg kỳ đà và 70 kg rùa vận chuyển trên một xe tải trên địa bàn tỉnh Hà Tĩnh. Đối tượng khai nhận lô hàng có nguồn gốc từ Bình Định; cơ quan chức năng ra quyết định phạt hành chính 90.000.000 đồng đối với lái xe (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1279*)

Hà Nội

Vào tháng 6 vừa qua, công an quận Hoàn Kiếm, Hà Nội đã tiến hành kiểm tra một nhà dân ở quận Thanh Xuân và tịch thu một con hổ đông lạnh nặng 190 kg và 6,5 kg cao ĐVHD. Theo thông tin điều tra, số hổ nói trên được mua tại biên giới Việt Nam- Lào ở tỉnh Hà Tĩnh với giá 320.000.000 đồng sau đó được vận chuyển đến Ninh Bình trước khi đưa về Hà Nội để nấu cao. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1281*)

Cũng trong tháng 6, Cục cảnh sát Môi trường phát hiện hai vụ vận chuyển sừng tê giác ở Hà Nội.

Trong vụ thứ nhất, cơ quan chức năng tịch thu một sừng tê giác trọng lượng 1,270 kg tại một nhà dân ở Hà Nội. Khi tiến hành khám xét nhà dân này, lực lượng cảnh sát còn phát hiện thêm 64 gam sừng tê giác ở dạng miếng. Cơ quan chức năng đã xác minh đối tượng vụ án là người Nghệ An và đang hoàn tất thủ tục khởi tố đối tượng.

Trong vụ thứ hai, cảnh sát đã bắt quả tang hai đối tượng đang mua bán 1,260 kg sừng tê giác, hai túi mật bò rừng (theo lời khai của đối tượng), 1 nanh hổ và 10 vuốt hổ. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1284, 1288*)

Ninh Bình

Tháng 4 năm 2008, Cục cảnh sát môi trường phối hợp với công an huyện và Chi cục Kiểm lâm tỉnh đã tiến hành kiểm tra hai nhà dân ở huyện Gia Viễn và tịch thu 2 con hổ đông lạnh. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1188, 1190*)

Hải Phòng

Vào tháng 6 vừa qua, Ủy ban Nhân dân Tp. Hải Phòng đã lật lại quyết định tiêu huỷ gần 24 tấn thịt tê tê đông lạnh và vảy tê tê do lực lượng Hải quan tịch thu được ở cảng Hải Phòng vào tháng 2, tháng 3 năm 2008 và dự định sẽ bán phát mại toàn bộ số hàng này cho các cơ sở sản xuất dược.

Số tê tê nói trên được vận chuyển trong ba công-ten-nơ từ Indonesia và người nhận là một công ty ở Quảng Ninh. Theo cơ quan chức năng, nếu trót lọt ở Hải Phòng, số hàng này sẽ được vận chuyển sang Trung Quốc bằng đường bộ. Công ty tiếp nhận lô hàng trái phép bị xử phạt hành chính 30.600.000 đồng. Cơ quan chức năng Việt Nam cũng chuyển giao các thông tin quan trọng về vụ việc tới cơ quan có liên quan của Indonesia để tiếp tục điều tra tìm ra công ty chịu trách nhiệm về hành vi trái phép này. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1090, 1100*).

Bán phát mại thay vì tiêu huỷ là góp phần làm gia tăng nạn buôn bán ĐVHD bởi quyết định này đã kích thích nhu cầu tiêu thụ các sản phẩm trái phép và gây khó khăn cho công tác thực thi pháp luật trong việc phân biệt các sản phẩm hợp pháp và bất hợp pháp từ tê tê. Các cơ quan và tổ chức hoạt động trong lĩnh vực bảo vệ ĐVHD đều cho rằng quyết định bán thanh lý gần 24 tấn tê tê và vảy tê tê tịch thu là một hành vi thoả hiệp nghiêm trọng đối với nạn buôn bán tê tê và ĐVHD trái phép. Các cơ quan chính phủ quốc tế trong đó có cả cơ quan chức năng của Indonesia cũng hoàn toàn nhất trí với quan điểm này.

Thanh Hoá

Tháng 6 năm 2008, đội kiểm lâm cơ động, Chi cục Kiểm lâm Thanh Hoá đã bị lái xe của một xe khách tấn công trong khi tiến hành kiểm tra xe trên quốc lộ 1A đoạn qua

Buôn bán ĐVHD và các bộ phận của chúng là vi phạm pháp luật

địa phận Tp. Thanh Hoá. Cơ quan chức năng phát hiện 172 kg ĐVHD gồm 150 kg kỳ đà và 22 kg rắn ráo trâu. Đối tượng đi cùng xe đã bị bắt. Theo thông tin nhận được, lô hàng có nguồn gốc từ tỉnh Gia Lai và dự kiến sẽ được vận chuyển ra bắc. Toàn bộ số tang vật tịch thu bị tiêu huỷ sau đó; hiện công an đang tiếp tục điều tra để truy tìm đối tượng bỏ trốn. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1274)

Quảng Bình

Tháng 4 năm 2008, lực lượng kiểm lâm cơ động tỉnh Quảng Bình tịch thu 435 kg kỳ đà, 110 kg rắn hổ mang chúa và 170 kg rùa từ một chiếc xe tải đang trên đường ra bắc trên Quốc lộ 1A. Hiện tại, cơ quan chức năng đang hoàn tất thủ tục khởi tố lái xe. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1253)

Quảng Trị

Vào tháng 3, Hạt kiểm lâm huyện Hướng Hoá tịch thu 68 kg ĐVHD bao gồm 2 cá thể gấu ngựa con và một số loài khác như trăn, ba ba, rắn ráo và kỳ đà từ một xe khách mang biển số Lào. Số gấu con đã được chuyển tới Trung tâm Cứu hộ Gấu thuộc Vườn Quốc Gia Tam Đảo, số động vật còn lại được thả về tự nhiên. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1231)

Tháng 5 năm 2008, cảnh sát giao thông Công an tỉnh Quảng Trị tịch thu được 1012 kg kỳ đà từ một xe tải đi từ miền nam. Đối tượng buôn lậu bị xử phạt hành chính 60.000.000 đồng, còn số kỳ đà tịch thu được thả về tự nhiên. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1239)

Cũng trong tháng 5, công an tỉnh Quảng Trị tịch thu thêm 117 kg kỳ đà được vận chuyển đi Hà Nội trên một xe tải ở Quốc lộ 9. Công an cho biết lô hàng có nguồn gốc từ Lào và quyết định xử phạt đối tượng 9.000.000 đồng. Số tang vật tịch thu được thả về tự nhiên. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1254)

Một cá thể rùa hộp trán vàng, *Cuora bourreti* được cứu hộ tại một nhà hàng ở Quảng Ngãi. Ngay sau khi nhận được tin báo, cơ quan chức năng đã kiểm tra và tịch thu cá thể rùa này và chuẩn bị chuyển giao về trung tâm cứu hộ.

Ngay khi nhận được tin báo từ ENV, Chi cục Kiểm lâm thành phố Hồ Chí Minh đã đột kích và đóng cửa một cửa hàng bán rượu ngâm ĐVHD tại địa đạo Củ Chi.

Thành phố Hồ Chí Minh

Tháng 5 năm 2008, cán bộ hải quan sân bay Tân Sơn Nhất đã tịch thu hai sừng tê giác nặng 9 kg từ một hành khách người Việt Nam sau khi đáp chuyến bay từ Hồng Kông về Việt Nam. Hiện tại, cơ quan chức năng đang tiến hành điều tra làm rõ vụ việc để khởi tố đối tượng. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1211)

Tháng 6 năm 2008, Cục Hải quan thành phố Hồ Chí Minh đang tiến hành điều tra một vụ việc liên quan đến việc vận chuyển một mẫu vật hổ nhồi từ Tp. Hồ Chí Minh sang Mỹ vào cuối năm 2007. Mẫu vật hổ nhồi này bị các cán bộ Hải quan Mỹ ở sân bay Quốc tế San Francisco tịch thu vào hồi tháng 12 từ một cặp vợ chồng người Mỹ gốc Việt. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1207).

Một con lợn rừng đang bị nhốt trong lồng và sẽ được đem bán tại tỉnh Quảng Nam.

Nếu bạn không phải là một phần của giải pháp thì có thể bạn là một phần nguyên nhân của thực trạng hiện nay

Sự tham gia của công chúng

Những vụ việc sau đây có sự tham gia của công chúng trong nỗ lực chấm dứt nạn buôn bán ĐVHD đã xảy ra hoặc được xử lý trong vòng 3 tháng từ tháng 4 đến tháng 6 năm 2008:

Tháng 4

Lực lượng cảnh sát môi trường Hà Nội đã tịch thu hai cá thể mèo rừng và một mẫu vật báo nhồi bông ở một nhà hàng nhờ thông tin báo đến đường dây nóng Bảo vệ ĐVHD của ENV từ một người dân. Trước đây, nhà hàng này cũng bị phát hiện có hành vi vi phạm tương tự nhưng khi đến kiểm tra, cơ quan chức năng không phát hiện ra tang vật. Sau đó, hai cá thể mèo rừng tịch thu được chuyển về Trung tâm Cứu hộ Sóc Sơn.

Nhờ thông tin đến đường dây nóng Bảo vệ ĐVHD của ENV từ một người dân tỉnh Ninh Bình, lực lượng kiểm lâm tỉnh đã đến kiểm tra nhà hàng và tịch thu một số bình rượu ngâm tắc kè. Một nhà hàng khác cũng tự nguyện không trưng bày bình rượu rắn sau khi được ENV nâng cao nhận thức. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1130, 1189)

Chi cục Kiểm lâm tỉnh Hà Tây đã tiến hành kiểm tra một nhà hàng ở Vườn Quốc gia Ba Vì và yêu cầu chủ nhà hàng không trưng bày những bình rượu tắc kè và rắn hổ mang sau khi được ENV chuyển giao thông tin từ một khách nước ngoài. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1126).

Sau một năm nỗ lực giải quyết vụ việc liên quan đến 3 con vượn nuôi nhốt trái phép tại một nhà hàng ở tỉnh Đồng Nai, cuối cùng Chi cục Kiểm lâm tỉnh cũng tịch thu và chuyển giao số vượn nói trên về Vườn Quốc gia Cát Tiên. Chủ nhà hàng nhận mức phạt hành chính 22.000.000 đồng. Thông tin ban đầu về vụ việc do một người dân ở thành phố Hồ Chí Minh cung cấp vào giữa năm 2007. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 565B).

Chi cục Kiểm lâm tỉnh Đồng Nai đã tịch thu thành công ba con vượn đen má hung nuôi nhốt trái phép tại một nhà hàng trong tỉnh.

Các tình nguyện viên Huế trong Mạng lưới Tình nguyện viên Bảo vệ Động vật hoang dã đang điền vào mẫu báo cáo điều tra sau chuyến khảo sát các nhà hàng và cơ sở sinh doanh tại thành phố. Chỉ trong hơn một ngày rưỡi đội tình nguyện đã điều tra được 110 nhà hàng, khách sạn và phát hiện 25 cơ sở có hành vi vi phạm luật bảo vệ động vật hoang dã.

Nhờ thông tin kịp thời của một người dân đến đường dây nóng của ENV, lực lượng kiểm lâm tỉnh Vĩnh Phúc đã tiến hành kiểm tra một nhà hàng, tịch thu và tiêu hủy các bình rượu ngâm kỳ đà và rắn hổ mang.

Nhờ thông tin đến đường dây nóng Bảo vệ ĐVHD của ENV từ một người dân tỉnh Ninh Bình, lực lượng kiểm lâm tỉnh đã đến kiểm tra nhà hàng và tịch thu một số bình rượu ngâm tắc kè. Một nhà hàng khác cũng tự nguyện không trưng bày bình rượu rắn sau khi được ENV nâng cao nhận thức. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1130, 1189)

Cũng tại Vĩnh Phúc, một cán bộ công an xã đã tự nguyện chuyển giao một cá thể mèo rừng 3 tuần tuổi cho Vườn quốc gia Tam Đảo. Sau đó, cá thể này được chuyển giao cho Chương trình Thú ăn thịt nhỏ ở Vườn quốc gia Cúc Phương. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1135, 1209).

Cũng trong thời gian này, một người dân khác ở Hà Nội cũng tự nguyện chuyển giao một cá thể cu li cho ENV. Hiện tại, chú cu li này đang được cứu hộ ở Trung tâm Cứu hộ Linh trưởng tại Vườn quốc gia Cúc Phương (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 615B, 1185).

Tháng 5

Sau khi nhận được thông tin chuyển giao của nhóm điều tra hiện trường thu được từ một cuộc điều tra ở tỉnh Quảng Ngãi, lực lượng kiểm lâm cơ động tỉnh đã kiểm tra ba nhà hàng và tịch thu hơn 70 kg rùa, rắn, kỳ nhông và kỳ đà. Số động vật sống sau đó đã được thả về tự nhiên, số còn lại bị tiêu hủy. Các chủ nhà hàng bị xử phạt hành 20.000.000 đồng (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1267, 1273, 1276).

“Mỗi loài động vật đều quan trọng! Nếu muốn, bản thân bạn cũng có thể cứu được một loài khỏi nguy cơ tuyệt chủng.”

Tại Hà Nội, một nhà hàng tự nguyện cắt bỏ bình rượu ngâm tay gấu sau khi được cán bộ chương trình Bảo vệ ĐVHD nâng cao nhận thức cùng với sự theo dõi sát sao của ENV và tình nguyện viên. Cũng vào tháng này, một nhà hàng khác tự nguyện dỡ bỏ biển quảng cáo bán mật gấu và một quản trị website đã bỏ bài quảng cáo bán mật gấu trực tuyến sau khi được ENV nâng cao nhận thức. Thông tin ban đầu về tất cả những vụ việc nói trên đều do người dân thông báo đến đường dây nóng Bảo vệ ĐVHD của ENV. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1137, 1251, 1106).

Nhờ có thông tin từ một người nước ngoài, Chi cục Kiểm lâm Tp. Hồ Chí Minh đã tịch thu một con khỉ từ một nhà dân ở Quận 2. Theo thông tin nhận được, con khỉ này đã bị nuôi nhốt trái phép trong một thời gian dài; sau khi tịch thu, cá thể này được chuyển cho Trung tâm Cứu hộ Cũ Chi. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1234)

Một con kỳ đà được tịch thu từ một nhà hàng ở thành phố Điện Biên sau khi các tình nguyện viên Bảo vệ ĐVHD đến kiểm tra nhà hàng và thông báo cho Chi cục Kiểm lâm. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1290)

Các cán bộ Kiểm lâm khu Bảo tồn thiên nhiên Pù Hu, tỉnh Thanh Hóa đã tịch thu một con mèo rừng từ một nhà dân sau khi nhận được thông tin từ cán bộ điều tra hiện trường của ENV. Sau đó, cá thể mèo nói trên được thả về rừng. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1235)

Chi cục Kiểm lâm thành phố Hải Phòng tịch thu và tiêu huỷ hai bình rượu tay gấu từ một nhà hàng sau khi được

Cá thể mèo rừng được các cán bộ Kiểm lâm giải cứu từ nhà của một thợ săn ở tỉnh Thanh Hoá.

ENV đã liên tục nhận được thông tin về tình trạng cu li bị bán làm vật cảnh. Culi nằm được bảo vệ trong Nhóm 1B, Nghị định 32. Sau khi tịch thu, những con cu li này có thể dễ dàng được chuyển giao tới rất nhiều trung tâm cứu hộ ở miền Bắc và miền Nam.

Chương trình Bảo vệ ĐVHD của ENV chuyển giao thông tin từ một người dân địa phương. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1282)

Phòng cảnh sát môi trường Công an Tp. Hà Nội tịch thu một con mèo rừng nuôi nhốt trái phép tại một nhà hàng ở quận Đống Đa sau khi được ENV chuyển giao thông tin từ một người khách nước ngoài. Sau khi tịch thu, cá thể mèo rừng này được chuyển giao cho Trung tâm Cứu hộ Sóc Sơn. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1106, 1319)

Tháng 6

Sau khi nhận được thông tin từ cán bộ điều tra hiện trường của ENV, Đội kiểm lâm cơ động tỉnh Quảng Nam đã kiểm tra và tịch thu 31 kg ĐVHD bao gồm rắn cạp nong, kỳ đà, rùa hộp trán vàng, trăn và một con giải từ một nhà dân. Toàn bộ số động vật tịch thu được thả về tự nhiên ở Khu bảo tồn Thiên nhiên Sông Thanh. Hiện cơ quan chức năng đang hoàn tất thủ tục để đưa ra mức hình phạt phù hợp cho đối tượng. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1232)

Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Tp. Cần Thơ phối hợp với công an tỉnh kiểm tra và phát hiện hai con khỉ bị nuôi nhốt trái phép ở một khách sạn sau khi nhận được thông tin của một người dân. Hiện tại, hai cá thể khỉ này đang đợi quyết định chuyển giao đến trung tâm cứu hộ. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1182)

Lực lượng kiểm lâm Bắc Giang đã tịch thu một khối lượng ĐVHD khá lớn gồm có 14 tay gấu, ba rắn hổ mang chúa, ba con tê tê, bảy bìm bịp và 185 con tắc kè trong một nhà hàng ở thành phố Bắc Giang. Thông tin về hành vi vi phạm do một người dân thông báo đến đường dây nóng Bảo vệ ĐVHD của ENV. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1228)

Một tình nguyện viên Bảo vệ ĐVHD đã phát hiện một nhà hàng ở Hà Nam quảng cáo bán mật gấu. Sau khi được nâng cao nhận thức, chủ nhà hàng đã đồng ý tự nguyện dỡ bỏ biển quảng cáo bán mật gấu và chấm dứt hành vi vi phạm của mình. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1238).

Xử lý nghiêm tội phạm hôm nay để ngăn chặn tội phạm ngày mai.

Chương trình bảo vệ ĐVHD của ENV

Được thành lập vào tháng 1 năm 2005, chương trình Bảo vệ ĐVHD của ENV đã thiết lập và quản lý đường dây nóng tiếp nhận thông tin về nạn buôn bán ĐVHD trên cả nước. Với số điện thoại miễn phí 1800 1522, đường dây nóng khuyến khích mọi người dân thông tin về các hành vi vi phạm pháp luật bảo vệ ĐVHD. Các thông tin này sau đó được ENV chuyển đến các cơ quan chức năng, điều tra thông tin liên quan đến việc xử lý tang vật và đối tượng vi phạm. ENV cũng cập nhật kết quả xử lý của vụ việc đến người cung cấp thông tin. Báo cáo về các vụ việc được lưu trữ trong cơ sở dữ liệu bảo vệ ĐVHD của ENV.

Mục đích của chương trình Bảo vệ ĐVHD:

- * Khuyến khích sự tham gia và ủng hộ của công chúng trong nỗ lực đấu tranh chống lại nạn săn bắt, vận chuyển và buôn bán ĐVHD trái phép.
- * Hỗ trợ các cơ quan chức năng trong việc thực thi pháp luật, xử lý các vụ việc.
- * Thực hiện việc lưu trữ thông tin và xác định các nhân tố dẫn đến hành vi buôn bán trái phép.

Chương trình Bảo vệ ĐVHD của ENV được tài trợ bởi các tổ chức Humane Society International, Conservation International, và The Whitley Fund for Nature. Ngoài ra, ENV còn nhận được sự tài trợ của Institute for Global Environmental Strategies (IGES), Vườn thú Cleveland Metropark.

ENV xin chân thành cảm ơn Hiệp hội Bảo vệ Động vật Thế giới (WSPA) đã hỗ trợ cho những nỗ lực bảo vệ gấu của Việt Nam và tài trợ cho bản tin này.

Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV)

phát hành bản tin hàng tháng về tình trạng buôn bán ĐVHD trái phép ở Việt Nam bằng tiếng Việt và gửi đến các UBND, các cơ quan chức năng thuộc lĩnh vực bảo vệ ĐVHD, ban giám đốc các khu bảo tồn và chi cục kiểm lâm của 64 tỉnh, thành trong cả nước.

Phiên bản tiếng Anh của bản tin tháng được gửi đến các tổ chức bảo tồn.

Thông tin chi tiết, xin liên hệ:

Nguyễn Thị Vân Anh

Chương trình Bảo vệ Động vật hoang dã

Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV)

N5. IF1, ngõ 192 Thái Thịnh, quận Đống Đa, Hà Nội

Tel/Fax: (84 4) 514 8850

Thư điện tử: hotline@fpt.vn

Website: www.thiennhien.org

Hoan nghênh ý kiến đóng góp và những thắc mắc của độc giả

Nếu bạn có câu hỏi hay thắc mắc liên quan đến các vấn đề buôn bán ĐVHD và muốn được các chuyên gia giải đáp, hãy gửi thư đến hotline@fpt.vn, chúng tôi sẽ cố gắng tìm ra câu trả lời. Câu hỏi của bạn sẽ có thể được lựa chọn đưa vào mục "Tiếng nói cộng đồng" trong chương trình phát thanh Bảo vệ ĐVHD của chúng tôi phát hàng tháng trên Đài tiếng nói Việt Nam.

ĐƯỜNG DÂY NÓNG BẢO VỆ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

Nếu bạn thấy động vật hoang dã bị vận chuyển, buôn bán, tàng trữ, hãy báo cho kiểm lâm, cơ quan chức năng địa phương hoặc liên hệ đường dây nóng của Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên

Hotline: **1800-1522** Email: **hotline@fpt.vn**

Góp sức bảo vệ ĐVHD ở Việt Nam chỉ bằng một cuộc gọi